

РЕШЕНИЕ

№ 811

гр. Перник, 17.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ПЕРНИК, III ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на дванадесети юли през две хиляди двадесет и трета
година в следния състав:

Председател: Нина М. Коритарова

при участието на секретаря Цветелина Ч. Малинова
като разгледа докладваното от Нина М. Коритарова Гражданско дело №
20231720100722 по описа за 2023 година

Производството е образувано по искова молба от М. Н. Г.,
ЕГН:***** от гр. П., ул. „П. К.“ № **, вх. *, ет. *, ап. ** чрез адв. Н. Ц.
от АК-П., против Прокуратурата на Република България, с която е предявен
осъдителен иск за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди –
правно основание

чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ и чл.45 ЗЗД в размер на 24 000 лв. /след
изменението на размера на иска по чл. 214 ГПК с молба от 20.01.2023 г./към
който обективно кумулативно е съединен акцесорен иск с правно основание
чл. 86 ЗЗД за периода от 19.11.2020 г. до датата на подаване на исковата
молба-06.01.2023 г. ведно със законната лихва върху главницата от датата на
подаване на исковата молба до окончателното ѝ плащане.

Процедурата по размяна на книжа е спазена.

Препис от исковата молба и приложенията към нея са връчени на
ответника, който в срока по чл.131 ГПК е депозирал отговор на исковата
молба чрез младши прокурор Радослав Ценков от РП-Перник.

Ищецът твърди, че на 19.11.2020 г. автомобилът на негов приятел „А.
А.“ с ДК№ ***** бил претърпял авария и трябвало да бъде изтеглен до
гараж за ремонт, с друг автомобил. Посочва, че той бил управлявал
автомобила, който бил теглен, като маршрута бил по улици, без интензивно
движение. По време на този процес били проверени от автопатрул на ОД на
МВР-Перник, който случайно преминал покрай тях. В момента неговия

автомобил бил спрял, без работещ двигател. При проверката се установило, че бил употребил упойващи наркотични вещества /амфетамин и канабис/, поради което с/у него било образувано досъдебно производство по чл.343б,ал.3 от НК. Бил задържан за 24 часа по

Закона за МВР и след приключване на разследването на 17.02.2021г . Районна прокуратура Перник била внесла обвинителен акт с/у него. Два месеца по-късно, на 27.04.2021г съдебното следствие било приключило и Районен съд-Перник го бил признал за виновен по повдигнатото му обвинение и го бил осъдил на 5 месеца „лишаване от свобода“, които трябвало да изтърпи при общ режим, както и 300 лв. глоба. Освен това трябвало да изтърпи и друга присъда от три месеца “лишаване от свобода“, чието изпълнение било отложено на осн.чл.66 от НК. Бил лишен и от правото да управлява МПС за срок от една година. Твърди, че бил много притеснен от това решение на съда, защото не очаквал да бъде признат за виновен и, че трябва да изтърпява наказанието си ефективно. Това се било отразило на общуването му с близките му и приятелите му, защото трябвало да влиза в затвора. Освен това баща му бил болен и нямало как да се грижа за него, защото бил без СУМПС и не можел да го кара за прегледи и лечение в болничните заведения. По време на водените с/у него нак. дела баща му бил починал. В този период посочва, че се чувствал ужасно виновен , защото смятал, че роднините му обвиняват него за смъртта на баща му. Освен това предстоящото изтърпяване на присъдата в затвор се било отразило негативно на психическото му състояние, не можел да спи спокойно, избягвал и контактуването с близки и познати. Присъдата била обжалвана от него, като неправилна и незаконосъобразна, а Районна прокуратура-Перник изготвила протест, тъй като наблюдаващия прокурор сметнал, че бил получил неоправдано намаляване на присъдата.

Окръжен съд-Перник с присъда №15/15.09. 2021г по ВНОХД №234/2021 приел, че извършеното от него деяние било малозначително по смисъла на чл.9,ал.2 от НК и го оправдал. Последвал протест от страна на Районна прокуратура-Перник до ВКС, но с Решение № 60252/17.01.2022г по нак.дело №1017/2021 г присъдата издадена от Окръжен съд-Перник била потвърдена.

С оглед изложеното смята, че правата му на гражданин били нарушени, защото бил привлечен за обвиняем без да са били събрани необходимите доказателства, ограничено било свободното му придвижване, тъй като бил задържан за срок от 24 часа в арестните помещения на ОДМВР-Перник. Осъдителната присъда на първоинстанционния съд се била отразила негативно на психиката му, причинила му безсъние, притеснение от предстоящото влизане и престой в затвор, ограничила социалните му контакти с близки и познати, защото го били възприемали, като престъпник. Смъртта на баща му в този период още повече била засилила притесненията му по причини, които бил посочил в исковата си молба. Не можел и да ползва личния си автомобил, тъй като свидетелството му за правоуправление било

отнето за срок от една година.

Моли съдът да осъди Прокуратурата на Република България да му заплати обезщетение за причинените му неимуществени вреди, вследствие на неоснователното му и незаконосъобразно привличане като обвиняем и предаване на съд, като цената на иска е 24 000 лв./ след изменението на иска по чл. 214 ГПК/, както и законната лихва считано от 19.11.2020г до окончателното изплащане на присъдената сума. Претендират се разноски.

В срока по чл.131 ГПК отговор от ответната страна е постъпил. Искът бил допустим, но бил изцяло неоснователен и недоказан и моли съдът да го отхвърли изцяло. Исковата претенция била за обезщетение за претърпени неимуществени вреди от незаконно обвинение за престъпление по 3436, ал. 3 от НК, по което обвинение ищецът бил оправдан с влязла в сила на 17.01.2022 г. присъда по ВНОХД № 243/2021 г. на ОС-Перник, с която била отменена осъдителна присъда от 27.04.2021 г. по НОХД № 307/2021 г. на РС-Перник. Видно било от мотивите на Решение № 60252 от 17.01.2022 г. по н.д. № 1017 на ВКС, Първо НО, че ищецът бил признат за невиновен на основание чл. 9, ал. 2 НК, тъй като обществената опасност на извършеното била незначителна, а не че деянието поради своята малозначителност не било обществено опасно. Прави възражение на основание чл. 5, ал. 1 ЗОДОВ за наличието на изключителна вина на ищеца, за настъпването на вредите, тъй като същият със своите действия бил дал повод за започване на наказателното преследване срещу него. Било налице съпричиняване на вредоносния резултат от страна на ищеца, тъй като същият бил управлявал МПС след употреба на наркотични вещества.

Съгласно разпоредбата на чл. 154 от ГПК тежестта на доказване била за ищеца. Претендираните неимуществени вреди били недоказани, като не били представени никакви доказателства, относно действително претърпени такива. В исковата молба се били излагали общи твърдения, които не били подкрепени с конкретни доказателства. Ищецът не бил конкретизирал, какви точно неимуществени по вид, продължителност, интензитет и проявление. Твърдяло се, че образуваното наказателно преследване се било отразило негативно на психиката на ищеца, причинило му безсъние, притеснение от предстоящо влизане и престой в затвор, ограничило социалните му контакти с близки и познати, защото го възприемали като престъпник. Освен това СУМПС на ищеца било отнето от полицейските органи и същият не могъл да полага необходимите грижи за баща си, който бил болен и починал по време на наказателното производство.

Оспорва предявения иск на М. Н. Г. като неоснователен и недоказан , относно това да са причинени неимуществени вреди от обвинението, от образуваното наказателно производство и от проведеното наказателно производство срещу него.

Съгласно разпоредбата на чл. 4 от ЗОДОВ, границите на отговорността на държавата за дейност на правозащитните органи и в

частност на Прокуратура се простирали до вредите, пряка и непосредствена последица от незаконното обвинение. Под преки вреди следвало да се разбират само тези, които били типична, нормално настъпваща и необходима последица от вредоносния резултат, т.е. които били адекватно следствие от увреждането. Освен преки, вредите следвало да бъдат и непосредствени, тоест да са настъпили по време и място, следващо противоправния резултат.

Нямало представени, каквито и да било доказателства от ищеца за действително претърпени неимуществени вреди от него, които да били пряка и непосредствена последица от незаконното обвинение и проведеното наказателно производство. В исковата молба се твърдели настъпили отрицателни последици в емоционален и социален план, като не били представени доказателства за твърдените вреди и за съществуващата пряка причинна връзка между тях и дейността на Прокуратурата на Република България. Не били представени доказателства органи на Прокуратурата на Република България да били извършвали, спрямо ищеца действия извън правнорегламентираните в хода на наказателното производство. В исковата молба били изложени твърдения, неподкрепени с факти. Липсвали каквито и да е доказателства, които да сочат, че действията на прокуратурата били довели до узнаване за повдигнатото му обвинение от страна на негови близки и познати, за които ищеца твърдял, че в следствие го възприемали като престъпник. Не били представени и такива в подкрепа на твърдението, че бащата на ищеца бил починал по време на воденото наказателно производство, още по - малко, че причината за това била невъзможността на ищеца да се грижи за него, поради повдигнатото му обвинение за престъпление по чл. 343б, ал. 3 от НК.

Визиранияте в разпоредбата на чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ вреди трябвало да са в пряка причинно-следствена връзка с основанието, за което се излагат твърдения, че било довело до негативните преживявания, като така претендираните неимуществени вреди трябвало да бъдат доказани във воденото производство, за което доказателства в настоящия случай липсвали.

Съгласно съдебната практика, ищецът следвало да установи основанието на иска, а размерът да се определи от съда по справедливост, но когато се твърдят определени факти, следвало да се ангажират доказателства, а освен това следвало да се установи и причинната връзка между повдигнатото обвинение и настъпилите неблагоприятни последици, в този смисъл е и Решение № 1580 от 14.07.2015 г. на САС по в. гр. д. № 1113/2015 г.

На следващо място, също така следвало да се посочи, че Прокуратурата на Република България не следвало да отговаря за действията на трето за спора юридическо лице, а именно Министерството на вътрешните работи. В тази насока временното отнемане на свидетелството за управление на моторно превозно средство на ищца от полицейски орган било последица от издаден незаконосъобразен индивидуален административен акт, за вредите

от който ищеца по негова преценка следвало да претендира по съответния съдопроизводствен ред. Тези вреди не били настъпили по причина на наказателното производство, не били негова необходима последица и не следвало да се включват в обема на вредите, които подлежали на репарирание в настоящото производство. Същото се отнасяло и за задържането му по реда на ЗМВР за срок до 24 часа, за което полицейските органи били издали друг незаконосъобразен индивидуален административен акт, а именно писмена заповед за задържане.

Оспорва иска за неимуществени вреди относно размера на обезщетението и началният момент, от който е поискана законната лихва. Според възприетото в т. II на ППВС №4/1968г. определянето на конкретния паричен еквивалент на обезщетението за неимуществени вреди било фактическа преценка с оглед конкретните факти и обстоятелства, както и личността на увредения. Съгласно съдебната практика размерът на обезщетението за неимуществени вреди бил свързан с критерия за справедливост в чл. 52 от ЗЗД, която справедливост се извеждала от конкретните обстоятелства. В случаите на причинени неимуществени вреди по чл. 2, ал. 1 ЗОДОВ, от значение било как обвинението в извършване на престъпление се било отразило върху здравето, живота, чувствата, честта и достойнството на увредения. Претенцията на ищеца била завишена и не съответствала на икономическия стандарт в Република България, и на съдебната практика по аналогични случаи, включително тази на ЕСПЧ, като същата не била съобразена с вида, характера и интензитета на упражнената принуда. Съгласно константната и непротиворечива съдебна практика на върховната съдебна инстанция по граждански дела на която се позовава ответникът съдът взимал предвид и стандарта на живот в страната, за да не се превърне обезщетението в източник на неоснователно обогатяване за пострадалия, който в действителност вреди от действия на Прокуратурата на Република България не бил претърпял. Следвало да се вземе предвид и обстоятелството, че в процесния случай на ищеца не било повдигнато обвинение за тежко престъпление по см. на чл. 93, т. 7 НК, а досъдебната и съдебната фаза били протекли в разумни срокове. На следващо място първоинстанционната осъдителна присъда била налагала извода, че ако били търпени вреди от ищеца те не били единствено и само в резултат на актове и действия на органи на прокуратурата.

Възразява и срещу началния момент, от който е поискана законната лихва върху претенцията за неимуществените вреди - от 19.11.2020 г., на която дата ищецът бил задържан по реда на ЗМВР и образувано досъдебно производство. Законната лихва била дължима най - рано от момента на влизане в сила на оправдателната присъда (т. 4 от ТР № 3/2004 г. по тълк. дело № 3/2004 г. на ОСГК).

Неимуществените вреди представлявали сериозно засягане на личността и достойнството на лицето, но в тежест на ищеца било да докаже твърдените вреди, размера им и връзката им с повдигнатото обвинение.

Наличието на действително търпени вреди било елемент от фактическия състав на отговорността по чл. 2 от ЗОДОВ, но ищецът не бил ангажирал доказателства за претърпени морални вреди, като пряка и непосредствена последица именно от незаконно обвинение.

Нямало представени доказателства за момента, от който били възникнали съответните неимуществени вреди, изразяващи се във влошаване на психическото състояние на ищеца, довело до безсъние, притеснение от предстоящо влизане и престой в затвор и ограничаване на социалните му контакти с близки и познати. Нямало представено психиатрично изследване за това в какво психично състояние се бил намирал ищеца, докато траел процеса, поради което нямало доказателства за претърпени вреди, като непосредствена причина от повдигнатото обвинение и проведеното наказателно производство.

Ищецът не бил представил доказателства за здравния си статус преди процесния период, за да можело да се направи преценка и съпоставка и да се установи, кога били възникнали емоционалните състояния и какво било тяхното развитие.

Прокуратурата на Република България не е разпространявала информация за воденото наказателно производство срещу ищеца, следователно разгласяването на обвинението не е пряк резултат от действия на ответника.

В контекста на изложеното оспорва исковата претенция изцяло, като неоснователна и недоказана. В Конституцията на Република България било прогласено, че „Обвиняемият се смята за невинен до установяване на противното с влязла в сила присъда“, която презумпция в пълна сила вала и за ищеца, в хода на воденото спрямо него наказателно производство.

При обсъждане отражението, което конкретното наказателно производство било въздействало върху личността на ищеца следвало да бъде съобразено, че не било установено в кой момент вредите били възникнали, какъв бил техният интензитет, каква била степента на преживения стрес от повдигнатото обвинение по наказателното производство.

Това били обстоятелства, които сочили на неяснота относно причинени ли са вреди на ищеца от обвинението и воденото наказателно производство, каква била степента на вредите, изразяващи се в безпокойство от предстоящо влизане в затвор, безсъние и ограничаване на социалните контакти, в кой момент били причинени, в кой момент били възникнали съответните негативни емоционални преживявания, по кое точно обвинение и по кое точно наказателно производство. Това опровергавало твърденията на ищеца в исковата молба, че му били причинени вреди от обвинението по процесното наказателно дело, по което бил признат за невинен.

Моли предявеният иск да бъде отхвърлен по основание и по размер.

С оглед характера на предявените искове съдът с определение по чл. 140 ГПК е указал на ищеца, че негова е доказателствената тежест да

установи, че е възникнала отговорността на Държавата в лицето на посочените органи, тъй като са налице следните кумулативни предпоставки, елементи, включени във фактическия състав на чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ: повдигнато обвинение, по което ищецът е бил оправдан с влязла в сила присъда, твърдяните от него неимуществени вреди и техния размер и причинна връзка между повдигнатото неоснователно обвинение и причинената вреда. Съдът е указал на ответника, че следва да докаже, че наказателното производство е продължило в разумен срок.

С оглед изявлението на ищеца, че оттегля предявения си акцесорен иск за заплащане на мораторна лихва за периода от 19.11.2020 г. до 06.01.2023 г. на основание чл. 232 ГПК и становището на насрещната страна съдът е прекратил производството в тази му част.

След приключване на съдебното дирене и с оглед събраните по делото доказателства съдът намира за установено следното от фактическа страна: На ищеца му било повдигнато обвинение за престъпление по 343б, ал. 3 от НК, по което обвинение ищецът бил оправдан с влязла в сила на 17.01.2022 г. присъда по ВНОХД № 243/2021 г. на ОС-Перник, с която била отменена осъдителна присъда от 27.04.2021 г. по НОХД № 307/2021 г. на РС-Перник. Видно е от мотивите на Решение № 60252 от 17.01.2022 г. по н.д. № 1017 на ВКС, Първо НО, с което е потвърдена въззивната присъда, че ищецът е признат за невиновен на основание чл. 9, ал. 2 НК, тъй като обществената опасност на извършеното била незначителна, а не че деянието поради своята малозначителност не било обществено опасно.

Наказателното производство, в двете му фази-досъдебна и съдебна фаза е продължило от 19.11.2020 г. , когато е било образувано досъдебното производство и е приключило на 17.01.2022 г. с влязло в сила решение на ВКС, като съдебната фаза е преминала на три инстанции- първа инстанция, въззивна инстанция и касационна инстанция. Общата продължителност на наказателното производство е две години и два месеца. Било е образувано бързо производство на основание чл. 356, ал.3 НПК, като е бил извършен оглед на местопроизшествието и са били снети свидетелски показания. С постановление на наблюдаващия прокурор от 24.11.2020 г. е било преобразувано бързото производство № 597/2020 г. в ДП №597/2020 г. по описа на 1 РУ ОД на МВР-гр. Перник. Бил е определен двумесечен срок за извършване на разследването, считано от 19.11.2020 г.

Ищецът е бил привлечен в качеството си на обвиняем за престъпление по чл. 343б, ал. 3 НК с постановление за привличане на обвиняем от 04.01.2021 г., като постановлението му е било предявено в присъствието на неговия защитник. С постановление за вземане на мярка за неотклонение от 14.01.2021 г. на ищеца му е била наложена мярка за неотклонение „подписка“. На същата дата ищецът е бил разпитан като обвиняем. На 19.11.2020 г. са били издадени три акта за установяване на административно нарушение и са били констатирани три различни

административни нарушения от ищеца- затова, че не е преминал технически преглед управлявания от него автомобил, че не е носил свидетелство за управление на МПС и контролен талон, затова, че не е собственик на управляваното от него МПС, което няма договор за задължителна застраховка гражданска отговорност на автомобилистите и затова, че управлява МПС след употреба на наркотични вещества или техните аналози, което е било установено от техническо средство Дрегер, което е отчело употреба на амфетамини и канабис. Ищецът е бил задържан със заповед за задържане за срок от 24 часа на 19.11.2020 г. По делото, обаче не се установи по отношение на ищеца да са били прилагани мерки за процесуална принуда включително и мярка за временно отнемане на СУМПС по чл. 69а НПК. Не се установи да са били издавани и заповеди за налагане на принудителни административни мерки за временно отнемане на СУМПС на основание чл. 171 от ЗДвП. Въз основа на обвинителния акт е било образувано НОХД № 307 /2021 г. по описа на ПРС на 22.02.2021 г. Пред първата инстанция производството по делото е приключило в рамките на едно съдебно заседание и съдът се е произнесъл с осъдителна присъда от 27.04.2021 г., с която на подсъдимия е било наложено наказание „лишаване от свобода“ за срок от пет месеца и глоба в размер на 300 лв. На основание чл. 343г, чл. 343б, ал. 3 във вр. с чл. 37, ал.1, т. 7 НК съдът е лишил ищеца от правото да управлява МПС за срок от една година. Присъдата е била обжалвана от ищеца и протестирана от РП-Перник. Било е образувано на 16.07.2021 г. ВНОХД № 243/2021 г. на ПОС. Производството пред въззивната инстанция също е приключило в рамките на едно съдебно заседание проведено се на 15.09.2021 г., на което подсъдимият е присъствал като въззивният съд е отменил изцяло първоинстанционната осъдителна присъда и е постановил оправдателна присъда на 15.09.2021 г. Същата е била протестирана от ОП-Перник с касационен протест пред ВКС и е било образувано на 17.11.2021 г. НОХД № 1017/2021 г на Първо Наказателно Отделение на ВКС. Производството пред касационната инстанция също е приключило в рамките на едно съдебно заседание, на което ищецът е присъствал. ВКС се е произнесъл с решение № 60252 от 17.01.2022 г. по НОХД № 1017/2021 г на Първо Наказателно Отделение на ВКС, с което е била потвърдена въззивната оправдателна присъда № 15/15.09.2021 г. по ВНОХД № 243/2021 г. на ПОС, като решението е окончателно.

От изисканата справка за съдимост на ищеца се установява, че същият е осъждан до момента. От същата се установява, че ищецът е бил изтърпял и ефективно наказание „лишаване от свобода“, има предходни осъждания за същото престъпление и множество налагани административни наказания по реда на ЗДвП, които го характеризират като водач системно нарушаващ безопасността на пътното движение и управляващ МПС след употреба на алкохол или на наркотични вещества.

Видно от представения по делото препис от акт за смърт бащата на ищеца е починал на 06.02.2021 г.

В съдебно заседание бяха разпитани двама свидетели при режим на довеждане на страната на ищеца.

Видно от разпитаната по делото свидетелка Иванова, която е майка на ищеца им било много трудно, тъй като била отнета книжката на ищеца по време на ковид епидемията, когато тя и баща му се били разболели от Ковид и баща му бил починал. Ищецът се бил тревожил, защото не могъл да се придвижва с автомобила си и да се грижи за майка си, която била изолирана на село и за баща му, който бил в болница. Ищецът бил търсил приятели да карат неговите родители, но същите били започнали да отказват поради страх от епидемията. Изгонили го от работа, защото му трябвала шофьорска книжка бил отслабнал. Бил много стресиран и от обстоятелството, че трябвало да ходи в затвора. Притеснявал се, че ще остави майка си сама и не можел да спи и да се храни, бил разстроен. Бил задържан в ареста за 24 часа. Това не му било за първи път. Социалните му контакти били ограничени и някои от неговите приятели вече не му били такива. Не бил излизал по цял ден от къщи и бил стоял пред телевизора. Не е приемал медикаменти и не е ходил на лекар. Приятелите му се били отдръпнали от него въпреки, че знаели, че бил лежал в затвора.

Видно от показанията на разпитания по делото свидетел Гюров, който е приятел на ищеца се установява, че му е била отнета книжката преди две години и от това бил претърпял много щети. Не бил в състояние да се грижи за родителите си, които през това време се били разболели от Ковид и баща му бил починал. Останал без шофьорска книжка, поради което не можел да продължи и работа, тъй като същата му била необходима. Затворил се в себе си и не бил общувал с никого, дори и с него и се бил изолирал напълно. Знае, че приятелят му бил осъждан, но не знае конкретно за какво. Бил задържан и в ареста. Към настоящия момент все още нямал шофьорска книжка.

Съдът не кредитира свидетелските показания, в частта относно отнемането на шофьорска книжка на ищеца във връзка с процесното наказателно производство, тъй като не се подкрепят от останалия приложен по делото доказателствен материал. По делото, обаче не се установи по отношение на ищеца да са били прилагани мерки за процесуална принуда включително и мярка за временно отнемане на СУМПС по чл. 69а НПК. Не се установи да са били издавани и заповеди за налагане на принудителни административни мерки за временно отнемане на СУМПС на основание чл. 171 от ЗДвП. В останалата си част съдът кредитира показанията на разпитаните по делото свидетели като еднопосочни и безпротиворечиви.

При така установената фактическа обстановка съдът намира следното от правна страна:

От изложените обстоятелства в исковата молба се налага изводът, че искът следва да бъде квалифициран като такъв по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ.

В тежест на ищеца е да установи твърдяните в исковата молба

обстоятелства, че се е осъществил фактическият състав на чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ, ангажиращ отговорността на Държавата за вреди, причинени от неоснователно наказателно преследване, а именно че спрямо него е поддържано обвинение, че е било образувано досъдебното производство, че е бил внесен обвинителен акт и образувано съдебно производство, което е преминало през първа инстанция, въззивна инстанция и касационна инстанция и е приключило с решение на ВКС, с което се оставя в сила постановената въззивна оправдателна присъда, с която се отменя първоинстанционната осъдителна присъда, че са настъпили вреди за ищеца и е налице причинно - следствена връзка между вредите и действията на ответника по делото, свързани с повдигане и поддържане на обвинение за извършване на престъпление. В тежест на ответника е да докаже възраженията си против иска, изложени в отговора на исковата молба.

При така приетите за установени правнорелевантни факти съдът счита, че предявеният осъдителен иск за заплащане на обезщетение за причинените неимуществени вреди от незаконното обвинение е доказан по своето основание – изяснените от двамата свидетели и кредитирани от съда изменения в поведението на ищеца изразили се в стрес и притеснения от повдигнатото му обвинение, липса на апетит и загуба на сън, тревожност и безспокойство и страх от ефективно изтърпяване на постановената осъдителна присъда на първата инстанция, както и ограничаване на социалните контакти и изолиране от приятели са закономерна, необходима последица от незаконното обвинение за престъплението, за което ищеца е бил обвинен и се намират в причинно-следствена връзка с незаконно предявеното обвинение в посочения период.

Според дадените разяснения с т. 13 от ТР № 3 от 22.04.2005 г. по тълк. д. № 3/2004 Г., ОСГК на ВКС държавата отговаря за вреди по чл. 2 ЗОДОВ, ако лицето е оправдано или образуваното наказателно производство е прекратено. В тези случаи обезщетението за неимуществени вреди обхваща и вредите от незаконното задържане под стража. С постановеното по реда на чл. 290 ГПК от ВКС Решение № 413/ 03.02.2016 г. постановено по гр. дело № 1911/2015 г. е прието, че в размера на обезщетението следва да бъдат включени и болките и страданията претърпени от пострадалия във връзка с 24 часовото му задържане. Това е така поради факта, че чл. 59, ал. 2 от НК определя като задържане във връзка с наказателното производство всяко задържане по НПК, ЗМВР или друг закон, което е свързано с престъплението. Настоящият състав споделя това разрешение напълно и намира че при

определяне на обезщетението за неимуществени вреди следва да бъде отчетено и задържането на ищеца по реда на чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР вр. чл. 343в НК. Тъй като неимуществените вреди, които представляват неблагоприятно засягане на лични, нематериални блага, не биха могли да бъдат възстановени, предвиденото в закона обезщетение не е компенсаторно, а заместващо и се определя съобразно критериите, предписани в правната норма на чл. 52 ЗЗД – по справедливост от съда. Съгласно ППВС № 4/1968 г. понятието "справедливост" по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне на размера на обезщетението. При определяне на това заместващо обезщетение следва да се вземе предвид предвижданото наказание за престъплението, в което ищецът е бил незаконно обвинен и характера на повдигнатото обвинение – такъв за леко и формално престъпление без пострадали лица; периодът на провеждане на наказателното производство- около две години и два месеца, считано от 19.11.2020 г., когато е бил задържан за 24 часа в ареста по реда на ЗМВР до 17.01.2022 г. когато е влязло в сила решението на касационната инстанция, което е окончателно; наложената най-лека мярка за неотклонение-подписка, и интензивността на процесуалните действия, в които ищецът е участвал – привличане като обвиняем и разпит и предявяване на разследване, както и вземане на проба за употреба на алкохол и на наркотици с дрегер и оглед на местопроизшествие; понесените от него негативни изменения в личния и професионалния му живот неизменно свързани с факта на постановяване на осъдителната присъда по внесения обвинителен акт. Както последователно се поддържа в практиката на ВКС, неимуществените вреди от незаконно обвинение обхващат не само отрицателните психически преживявания на увредения, но и обективното по своя характер лишаване от блага и ценности, към които всяка личност се стреми. Справедливостта като законов критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди включва освен тяхната общовалидна значимост за всяко човешко същество, така и конкретни факти, свързани със стойността, която те са имали за личността на увредения. В този смисъл е и практиката на ВКС, формирана по реда на чл. 290 ГПК с Решение № 55/11.03.2013 г. по гр. д. № 1107/2012 г., IV г. о., ГК, която се възприема от настоящия състав.

Съвкупната преценка на всички тези обстоятелства и съобразяването на общото ниво на икономическо благосъстояние в страната, обуславя извод, че за обезщетяване на търпените от неоснователното обвинение неимуществени вреди на ищеца следва да бъде определено обезщетение от 2500. 00 лева.

Следователно, искът за заплащане на заместващо обезщетение за причинени неимуществени вреди на ищеца от процесното незаконно обвинение следва да бъде уважен за сумата от 2500. 00 лв.

Съгласно чл. 4 от ЗОДОВ отговорността на прокуратурата е обективна, като тя не е предпоставена от виновното поведение на съответно длъжностно лице.

От свидетелските показания, които съдът цени като достоверни – същите са последователни и съответстващи на събраните писмени доказателства, се установява, че е имало промяна в психическото състояние на ищеца по време на воденото наказателно производство. Станал е по – затворен, избягвал е социални контакти, отслабнал е тъй като е загубил апетит, имал е проблеми със съня, бил е стресиран и притеснен, изплашен от възможността да изтърпява ефективно наказание „лишаване от свобода“ в затвора. Съдът намира за логично настъпването на такава промяна, предвид наказанието, предвидено за такъв вид престъпление и постановената първоинстанционна осъдителна присъда. При преценяване на интензитета на тези болки и страдания, обаче следва да се вземе предвид, че ищецът е бил многократно осъждан за подобни престъпления и е изтърпявал вече ефективно наказание „лишаване от свобода“.

От свидетелските показания не се доказва психическата травма за ищеца да е била значителна.

При преценка на подлежащите на обезщетение вреди следва да бъде взето предвид и задържането под стража на ищеца за 24 часа, което видно от заповедта същото е предприето именно във връзка с данни за извършеното престъпление и ищецът е останал задържан за 24 часа в ареста.

В решение № 95/08.05.2011 г. по гр. д. № 849/2010 г., III г. о., ВКС, постановено по правния въпрос дали по реда на ЗОДОВ може да се претендира обезщетение за причинени вреди в резултат на наложена мярка за процесуална принуда задържане за срок от 72 часа, съдът е отговорил, че независимо дали се касае за задържане за срок до 24 часа по чл. 65 ЗМВР от полицейски орган, до такова за 72 часа по нареждане на прокурор за осигуряване на явяването на обвиняем пред съд или за наложена от съда мярка за неотклонение "задържане под стража", при неоснователност на обвинението причинените в резултат на незаконното задържане неимуществени вреди подлежат на обезщетяване. Размерът на обезщетението

за вредите от незаконно задържане се включва в общия размер на дължимото обезщетение, съгласно приетото в т. 13 от ТР № 3 на ВКС по тълк. д. № 3/2004 г. на ОСГК. В настоящия случай не се събраха конкретни доказателства за неимуществени вреди в резултат на задържането, но за съда е несъмнено, че лишаването от свобода дори и за 24 часа нанася психическа травма на потърпевшия и следва да се обезщети. Тук е без значение, че заповедта не е обжалвана, тъй като по реда на чл. 2, ал. 1, т. 1 от ЗОДОВ - Държавата самостоятелно отговаря за вреди само в случаите, когато задържането под стража е изрично отменено като незаконно, като в този случай е без значение по какъв начин се е развило досъдебното и съдебното производството.

По делото се събраха гласни доказателствени средства, че ищецът е трябвало да напусне работи и не е могъл да се грижи за родителите си, които са били болни от Ковид, като вследствие на болестта неговия баща е бил починал в хода на наказателното производство, защото му била отнета шофьорска книжка. По делото, обаче не са представените писмени доказателства същата да му е била отнета със Заповед за налагане на ПАМ, но и дори да е налице такава, това не е мярка за процесуална принуда по НПК и не е наложена от органите на прокуратурата, която е ответник по настоящия иск. Следва да се отбележи, че съгласно чл. 69а от НПК временно отнемане на свидетелство за управление на МПС се налага от прокуратурата за престъпления против транспорта, когато е причинена смърт или телесна повреда, какъвто не е настоящия случай. Ето защо съдът намира, че не следва да бъдат взето предвид дори и да е налице наложената ПАМ отнемане на СУМПС със същите аргументи. В случай че ищецът е претърпял вреди от незаконосъобразно водено административно – наказателно производство може да предяви иск за вреди по АПК срещу органите на МВР. В настоящия случай дори и да се приеме, че са наложени принудителни административни мерки в резултат на които ищецът е останал без книжка за определен период от време (по делото не се доказва и точно колко), както и че не е разполагал с автомобила си същите са част от административно наказателно производство. Следователно не се доказва причинно-следствена връзка между неоснователно образуваното срещу ищеца наказателно производство и претърпените от него болки и страдания изразили се в притеснение относно липсата на възможност да се грижи за болните си от Ковид родители и необходимостта да напусне работа поради отнемането му на СУМПС, тъй като последното не се установи по безспорен начин от представените по делото писмени доказателства, като същото представлява принудителна административна мярка, което се налага със заповед и не е мярка за процесуална принуда по НПК и не е наложена от органите на прокуратурата, която е ответник по настоящия иск. Не бяха представени и писмени доказателства относно наличието на трудово правоотношение на ищеца, което налага да има шофьорска книжка с оглед естеството на работа за процесния период.

Законодателната уредба не дава точни критерии за определяне на размера на обезщетението за неимуществени вреди, а се задоволява да посочи, че то се определя от съда по справедливост (чл. 52 ЗЗД). Още с ППВС № 5/1964 г. е изяснено какво следва да се разбира под "справедливост" по смисъла на чл. 52 ЗЗД и кои обстоятелства се вземат предвид, за да се счете определеното обезщетение за "справедливо". Независимо от това всеки съд отдава различна относителна тежест на релевантните обстоятелства, поради което при определяне на размера на обезщетенията за неимуществени вреди се срещат най-съществени противоречия в практиката.

Ето защо съдът намира за необходимо да изброи актуалната практика на ВКС, конкретно във връзка с определяне на размера на обезщетенията за търпени от неоснователни действия на правозащитни органи вреди, в която са утвърдени няколко критерия.

От значение са продължителността на наказателното преследване, личността на увредения и притежаваният от него авторитет в обществото, настъпилите промени в отношенията в семейството, допълнително настъпилите обстоятелства, които са се отразили на репутацията на лицето, негативното отражение в резултат на воденото наказателно производство върху душевното му състояние. Това се приема в решение № 16/02.02.2011 г. по гр. д. № 396/2010 г., III г. о., ВКС.

В решение № 3/13.02.2012 г. по гр. д. № 637/2011 г., III г. о., ВКС, е прието, че справедливостта, като критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди, включва винаги конкретни факти, относими към стойността, която засегнатите блага са имали за своя притежател. В този смисъл справедливостта по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие, а тя се извежда от преценката на конкретните обстоятелства - характер и степен на увреждане, начин и обстоятелства, при които е получено, последици, продължителност и степен на интензитет, възраст на увредения, обществено и социално положение. С оглед спецификата на фактическия състав на чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ, релевантен критерий е и дългият, несъобразен с разумния срок, период, през който е продължило наказателното преследване, характерът на престъплението по повдигнатото обвинение, публичното му разгласяване и свързаните с това последици.

В решение № 480/23.04.2013 г. по гр. д. № 85/2012 г., IV г. о., ВКС, е подчертано, че обезщетението за неимуществени вреди в хипотезата на чл. 2 ЗОДОВ е за увреждане на неимуществени права, блага или правнозащитими интереси. Вредите се изразяват в нравствените, емоционални, психически, психологически терзания на личността; накърнената чест, достойнство, добро име в обществото.

Като база за определяне паричния еквивалент на неимуществените вреди следва да служи още икономическият растеж, стандартът на живот и средностатистическите показатели за доходите и покупателните възможности в страната към датата на увреждането, както и обстоятелството, че

осъждането само по себе си също има ефект на репарация. Размерът на обезщетението не следва да бъде и източник на обогатяване за пострадалия.

От значение е и създаденият от съдебната практика ориентир, относим към аналогични случаи, тъй като в сферата на нематериалните ценности равенството в обществото намира най-чист израз, а "справедливостта" до голяма степен е изпълнена с морално съдържание и отразява обществената оценка на засегнатите нематериални вреди. Значението на стандарта на живот в страната като критерий за определяне на размера на дължимото обезщетение за неимуществени вреди е разгледано и в решение № 55/11.03.2013 г. по гр. д. № 1107/2012 г., IV г. о., ВКС. Прието е, че съществува връзка между този стандарт и размерът на обезщетението за неимуществени вреди, защото критерият на справедливостта не може да съществува извън конкретните условия, включващи и време и място на възникване на увреждането, етап на общественно-икономическо развитие, конкретна икономическа конюнктура, стандарт на живот, средно-статистически размер на доходите.

Същевременно по делото следва да се има предвид, че не се доказва да е налице съпричиняване на ищеца по смисъла на чл. 5 от ЗОДОВ, защото не се установява поведение на пострадалия, което да е в причинно-следствена връзка с настъпилия вредоносен резултат от незаконосъобразните действия на държавните органи, за да се освободят те от отговорност. От материалите по досъдебното производство и съдебното производство не може да се направи извод за наличието на виновно или противоправно поведение на обвиняемия, което да е в причинна връзка с действията на прокуратурата или да е възпрепятствало хода на разследването (укриване от властите, неявяване на разпити, отказ от даване на показания). Дори точно обратното- още от самото начало ищецът е оказал съдействие на разследващите, като не е отказал да даде проба за употреба на алкохол и на наркотици. Оттук следва, че не може да се приеме, че по какъвто и да е начин той е допринесъл за настъпване на вредите, за да се мотивира намаляване на обезщетението само на това основание.

Следва да се има предвид и Решение № 79 от 17.07.2018 г. на ВКС по гр. д. № 2034/2017 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията Албена Бонева, в което постановено, че съгласно утвърдената съдебна практика при обичайните за причиненото от незаконното обвинение неудобство, притеснение, безпокойство, страх се определя обезщетение около 1000 лв. за всяка година от наказателното производство. В случая общата продължителност на наказателното производство е две години и два месеца.

Предвид всички установени по делото обстоятелства и посоченото им значение за размера на процесното обезщетение, както и предвид социално-икономическите условия и стандарта на живот в страната, настоящият съдебен състав намира за справедливо обезщетение, което би репарирало процесните неимуществени вреди, търпени от ищеца сумата от 2500 лева,

като в този размер се включва и обезщетението за претърпените от ищеца неимуществени вреди от задържането му за 24 часа по ЗМВР.

Този размер на обезщетението съответства на характера и степента на претърпените морални вреди. По делото липсват доказателства, които да установяват, че ищецът е претърпял неимуществени вреди в по-висок размер и с по-силен интензитет от обичайните. Това е така, защото показанията на разпитаните по делото свидетели обосновават извод за претърпени неимуществени вреди в степен на обичайните такива. Престъплението, за което е повдигнато наказателно преследване не е тежко, предвижда се от една до три години лишаване от свобода и кумулативно глоба. На ищеца е повдигнато обвинение и делото е стигнало съдебна фаза, които обаче са приключили в рамките на разумния срок.

Досъдебното и съдебното производство са протекли в разумни срокове – за общо от 2 години и два месеца, не са налагани никакви ограничения под формата на мерки за процесуална принуда на ищеца извън наложената му подписка. При определяне на размера на обезщетението е взето предвид и задържането за 24 часа на ищеца, което несъмнено е оставило у него трайни неприятни спомени.

В настоящия случай следва да бъде дадено обезщетение в размер близък до сходни случаи - така решение № 108/13.08.2018 г. на ВКС по гр. д. № 3053/2017 г., IV г. о., решение № 79/17.07.2018 г. на ВКС по гр. д. № 2034/2017 г., IV г. о. /. В цитираната съдебна практика е прието, че справедливостта изисква сходно разрешаване на аналогични случаи, като израз на общоприетата оценка и възприетото в обществото разбиране за обезвреда на неимуществени вреди от един и същи вид/, а също и не бива да се допуска размерът на обезщетението да бъде източник на обогатяване за пострадалия.

При определяне на обезщетението съдът съобрази, че е налице превес на обстоятелствата, обуславящи по-нисък размер на обезщетението, тъй като не е установено вследствие на наказателното производство да е настъпило влошаване на здравословното състояние или съществено влошаване на психическото състояние на ищеца, да се е отразило на личния, социалния или професионалния му живот, да е било опозорено доброто му име в обществото /така и определение № 947/ 03.12.2018 г. на ВКС по гр. д. № 3679/2018 г., IV г. о. /.

С оглед на изложеното съдът счита, че предявеният иск се явява основателен и доказан за сумата от 2500 лв., съставляваща справедливия размер на действително претърпените от ищеца неимуществени вреди в резултат на неоснователно повдигнатото му обвинение и за разликата над 2500 лв. до пълния претендиран размер от 24 000 лв. искът следва да бъде отхвърлен като неоснователен и недоказан. Върху тази сума следва да бъде и присъдена и дължимата законна лихва от датата на подаване на исковата молба-06.01.2023 г. до окончателното ѝ плащане с оглед на оттегляне на

акцесорния иск на ищеца за периода от 19.11.2020 г. до 06.01.2023 г.

По разноските.

Предвид крайния изход на делото и частичното уважаване на исковата претенция следва да се присъдят на основание чл. 78, ал.1 ГПК разноси в полза на ищеца в общ размер на 23,96 лв.

Водим от горното, съдът,

РЕШИ:

ОСЪЖДА на основание чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. първо ЗОДОВ Прокуратурата на Република България, гр. София, бул. "Витоша" № 2 да заплати на М. Н. Г., ЕГН:***** от гр. П., ул. „П. К.“ № **, вх. *, ет. *, ап. ** сумата от 2500 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, в резултат на незаконно наказателно преследване за извършено престъпление по чл. 343б, ал. 3 НК приключило с влязло в сила решение № 60252 от 17.01.2022 г. по Н.Д. № 1017/2021 г на Първо Наказателно Отделение на ВКС, с което е била потвърдена въззивната оправдателна присъда № 15/15.09.2021 г. по ВНОХД № 243/2021 г. на ПОС, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 06.01.2023 г. до окончателното плащане, като ОТХВЪРЛЯ предявения иск за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди за разликата над сумата от 2500 лева до пълния предявен размер от 24 000 лв. като неоснователен и недоказан.

ОСЪЖДА на основание чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ и чл. 78, ал. 1 ГПК Прокуратурата на Република България да заплати на Г М. Н. Г., ЕГН:***** от гр. П., ул. „П. К.“ № **, вх. *, ет. *, ап. **, сума от общо 23,96 лв., представляваща направени по делото разноси за адвокатско възнаграждение, съобразно уважената част от иска и внесената държавна такса.

Решението подлежи на обжалване в двуседмичен срок от получаване на съобщението пред Окръжен съд Перник.

Съдия при Районен съд – Перник: _____